

1050

*Q. D. B. V.*

AXIOMA POLITICUM:

SI NON VI, TAMEN ARTE;

*HIEROGLYPHICE*

*IN*

# OBELISCIS

PER ÆGYPTUM, POSTEA ROMÆ  
ELEVATIS, DEJECTIS, RESTITUTIS;

*PHILOSOPHICE*

*IN ARDUIS AC PERPETUIS*

# MAGISTRATUUM LABORIBUS;

*CHRISTIANE*

*IN FATIS ET AUGMENTIS*

# ZITTAVIÆ

*EXPRESSUM,*

*BREVIO; ADOLESCENTUM ET PUERORUM*

*DRAMATE*

*d. 24. Aug. M DC LXXXIV. EXHIBENDUM*

# NOVO CONSULI CÆTERISQ;

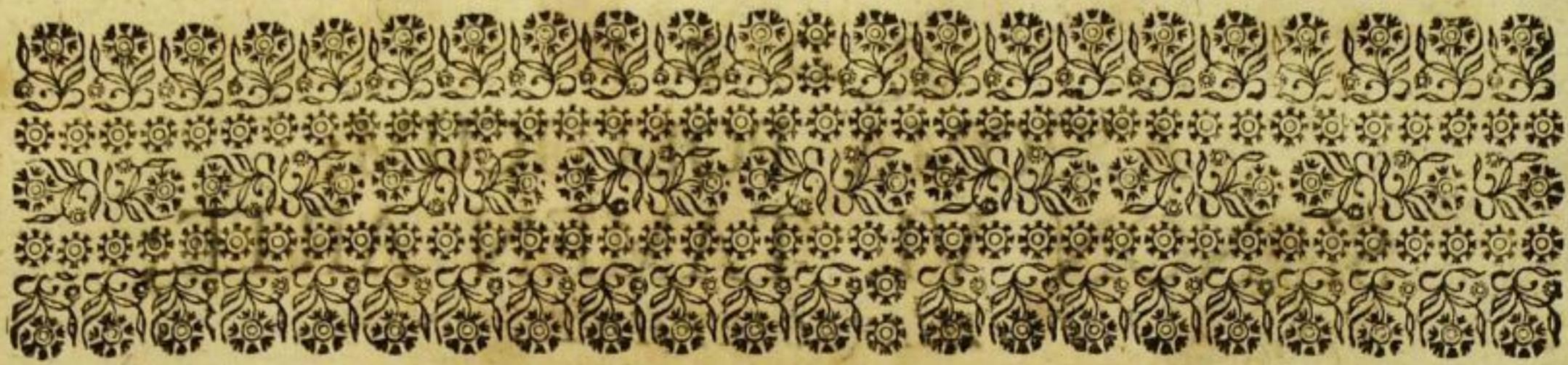
# PATRIÆ PATRIBUS

*CONSECRATUM ESSE CUPIT*

CHRISTIANUS *Weise/ Rect.*



*Typis Michaëlis Hartmanni.*



VI

**A**Nnus jam absolvitur nonus & vigesimus, ex quo rebus humanis valedixit, Vir omnigena laude conspicuus, DN. PHILIPPUS STOLL, Reip. nostrae CONSUL meritissimus. Cujus etsi varia extant documenta, qvò minus de Virtute, Circumspectione, singulariq; in Patriam Amore dubitemus; id tamen à multis literarum Studiofis memoria dignum judicatur, qvod passim in eorum Philotheciis sive Albis pictum & scriptum legi potest. Etenim, qvæ seculi tum erat consuetudo, pauci Studiis suis consultum credebant, nisi Patronorum, Fautorum & Amicorum nomina, in certo libello conscripta legerentur. Inde qvoties à laudatissimo hoc Viro postulabatur favoris aliquod testimonium, pingi curabat molem, tractu & motu difficilem, machinis tamen vectoriis sic impositam, ut ab uno dirigi qvām facillimè posset, addito lemmate, satis accurato: SI NON VI, TAMEN ARTE.

Cum igitur nunc in optimi Parentis locum evectus conspiciantur, Filius tanto Nomine & Omine dignissimus, DN. JOHANNES PHILIPPUS STOLL J. U. L. ac Reip. nostræ hactenus Prætor laudatissimus; simulq; oculis meis obversetur Consuetudo, qvæ Novum CONSULEM in Gymnasio votis solennioribus prosequi jubet: sancto certè officio exsolvi posse tum videbar, si Politicum hoc Symbolum ita fusciperetur, ut in clara PARENTIS memoria, qvid imposterum optari ac sperari debeat, singuli clarius inteligerent. Proinde qvod de Obeliscis Ægyptiorum passim legitur, quantum in ea terra luxuria verint, quantum à Romanis illustrati claruerint, quantum ē ruinis & pulveribus suis postremo hoc tempore surrexerint, commodam Dramatis surrogavit materiam, ut, si non vi, sed arte moles fuit superata, simili artificio Politicam juyari, nostræq; Zittaviæ salutem elevari posse vel demonstremus vel exoptemus. Favebit his conatibus Nobilissimus ipse Consul, nec minus suâ præsentia nostram industriam Singuli excitabunt, qvibuscunq; cordi est laudari votisq; adjuvari Virum laudibus & votis nostris natum. Qvod reliquum est, habeat hic Benignus Lector ipsum Dramatis ordinem, simul & habeat verba modis Musicis exprimenda, ut oculus legentis juvare queat aurem auscultantis.

PER-

# PERSONÆ DRAMATIS.

1. Genius Zittaviæ,
2. Angelus Pacis,
3. Succeslus Scholæ
4. Sesostris Ægypti Rex
5. Zaram Architectus Obelisci
6. Tarachon Belli Dux
7. Chabreas ) Nobiles Aulici.
8. Spinaches )
9. Mercimon ) Milites.
10. Usorthon )
11. Sabacon )
12. Opsochon Mechanicus excellens.
13. Briachon )
14. Choschafton )
15. Maharon ) Adjutores
16. Gnali )
17. Roma
18. Plutus
19. Fastus
20. Luxus
21. Mars
22. Mors
23. Invidus
24. ZITTA
25. Politica
26. Fortuna
27. Intentio |
28. Fama.
29. Seculum Superius.
30. Seculum Præsens.
31. Pius.
32. Sedulus.
33. Audax.
34. Pugnax.
35. Potens.
36. Sperans.
37. Constans.
38. Benignus.
39. Affabilis.
40. Tolerans,
41. Amans.
42. Vanitas
43. Faunus.
44. Sylvanus
45. Sua, Ridiculus Regis Minister,
46. Galal )
47. Azel ) Rustici
48. Sas )
49. Chorus.

- Johann Adolph Stoll / Zitt.
- Jacob Friedrich Gerber / Zitt.
- Johann Elias Weise / Weissenf.
- Augustinus Anton, Zitt.
- Gottlob Klinger / Zitt.
- Johann Michael Scholze / Zitt.
- Johann David Wöttger / Zitt.
- Heinrich Gottlieb Hänsel / Zitt.
- Johann Wilhelm Schönfeld / Zitt.
- Johann Christian Schürer / Zitt.
- Johann Philipp Schröter / Zitt.
- Gottlob Thiel / Zitt.
- Johann Heinrich Buttcl / Zitt.
- Christian Friedrich / Zitt.
- Johann Friedrich Schmied / Zitt.
- Augustin Häyner / Zitt.
- Friedrich Wilhelm Hornigk / Zitt.
- Elias Löffler / Zitt.
- Johann Georg Haselhuhn / Zitt.
- Christoph Friedrich Reßler / Zitt.
- Anton Ernst Knabe / Zitt.
- Anton Weichsel / Zitt.
- Carl Pursche / Zitt.
- Johann Gottfried Schönfeld / Zitt.
- Johann Philipp Meyer / Zitt.
- Johann Christian Niesner / Zitt.
- Christoph Randig / Zitt.
- Johann Bernhard Noack / Zitt.
- Christian Friedrich Neuman / Zitt.
- Gottfried Theurich / Zitt.
- Gottfried Niesner / Zitt.
- Conrad Curch / Zitt.
- Arnold Brand / Zitt.
- Johann Ernst Ruhn / Zitt.
- Christian Randig / Zitt.
- Johann Philipp Scholze / Zitt.
- Johann Anton Junge / Zitt.
- Daniel Müller / Turnav Hung.
- Carl Friedrich Eichler von Auriz.
- Gottlieb Ehrenfried Krantz / Zitt.
- Johann Christian Raufuß / Zitt.
- Gottlob Queißer / Hirschfeld.
- Gottlob Zippel / Zitt.
- Gottfried Friedrich Weinert / Zitt.
- Jacob Meuer / Zitt.
- Christoph Reicke / Zitt.
- Gottfried Rahl / Zitt.
- Johann Christian Weinert / Zitt.

A 2

OR.

# ORDO DRAMATIS.

## PRÆLUSIO.

Chorus universus canit, inter strepitus Instrumentorum.

Promite Cantica, solvite jubila,  
Zitta videntibus inclita Patribus  
Cogitat annuas porro lubentias,  
Dum licet integrum cernere Curiam,  
Promite Cantica, solvite jubila.  
Fulgeat optimo gratia seculo,  
Sitq; salutifer Ætheris arbiter,  
Ut juvet æmulis undiq; pulpitis  
Promere Cantica, solvere jubila.

Genius Zittaviae & Angelus Pacis Musicam probant, simulq;  
Novi Consulis Filius Consuli jam à Regimine discedenti gratulatur;  
Hujus ex sorore Nepos illi vota reddit, Successus Scholæ Patris nomi-  
ne Gymnasium utriq; commendat.

## PARS PRIMA.

### PROTASIS I.

Sesostris cum Artifice contemplatur jacentem Obeliscum, qvem  
erigi debere singuli contendunt: his ad Consilium abeuntibus Fortuna  
& Intentio accinunt.

F. I. *Dura moles, hei qvot soles, porro te confexerint,*  
*Donec latis arboretis, sancta sceptræ vixerint.*  
Fort. *Qvin surge columna, jacendo qvid audes,*  
Int. *Surgentibus offeret incola laudes.*  
Fort. *Magnitudo*, Int. *Pulchritudo.*  
Int. *Id verendum, Int. qvod stupendum.*  
Fort. Int. *Ergo gaude, pulchra laude*  
*Dum te Rex levaverit,*  
*Sic cum bellis cœli Stellis*  
*Fausta Lux duraverit.*

### APODOSIS I.

Politica Obeliscum dicit molis Hieroglyphicum, qvam Magistra-  
tus sublevare indies jubeatur. Fortuna & Intentio Cantum mutant.

F. I. *Qvam laxa dantur Saxa,*  
*Publicum si volvitur.*  
*Qvam molestus ardet æstus,*  
*Moles hac si tollitur.*

F. Ni-

-JO

- F. Nihil est sua brachia tendere fortem,  
 I. Nisi dirigat alma potentia sortem.  
 F. Jova gressus & successus  
 I. Ipse donat & coronat.  
 F. I. Ergo gaude Christi laude,  
 Dulcis o Lusatia.  
 Sic a bellis cœli stellis  
 Pulchra fulgent præmia.

## PROTASIS II.

Sesostris primum militibus, deinde Rusticis quoq; stipatus molem  
 aggreditur vi & robore lapidem sublaturus.

Laborantibus initio acclamatur.

*Regia res est, cum bona Spes est,  
 Quid ubi Spes est, jam quoq; res est.  
 Perge labores ad meliores,  
 Nomina crescent & lapidescent,  
 Si Tua priscus fert Obeliscus.  
 Regia res est, cum bona Spes est,  
 Quid ubi spes est, jam quoq; res est.*

Deinde cum vires nihil proficiunt, alia vox id refert.

*Cessate labores, transite furores,  
 non mobilis est, qui nobilis est,  
 nec nobilis est, qui mobilis est.  
 Compescite vultum, sedate tumultum,  
 nam saxeæ vis est regia vis,  
 non regia vis est saxeæ vis.*

Sic confusè omnes discedunt. Sua & Galal invicem canunt.

- Gal. Sic vivimus Coloni, quia nulli sunt Patroni,  
 Cum centies vexamur, vix bis aut ter cibamur.  
 Sua. Ita vicitant Coloni, ad quævis furtaproni,  
 Qui sape convocantur ut pulchre tondeantur.  
 Gal. Sat grandis est tonsura, nos tolleramus plura,  
 Post rastra post ligones quam fures & latrones.  
 Sua. Quam felix est tonsura & hac agricultura:  
 Sit tympanum sanorum è pelle rusticorum.  
 Gal. Sed cuncta non sunt tuta caveatis quæso bruta;  
 Ne vos & invadamus & rursus tondeamus.  
 Sua. Hunc terminum præfigis? quam stulte nos affligis?  
 Nam malo res Stultorum quam fata rusticorum.

## APODOSIS II.

Audax cantilenam intonat miserabilem.

*O pudibunda vel gemebunda  
Sortis acerbitas!  
Quando valentes atq; vigentes  
Vexat iniq;itas.  
Friget honoris atq; laboris  
Optima gloria,  
Nec sua gestis constat honestis  
Crescere præmia*

Sperans, Potens querelis accedunt.

Politica & Intentio vicissim demonstrant, quam ineptum sit omnia referre propriis viribus.

## PROTASIS III.

Opsochon Arte levare molem instituit. Intercedunt variorum si-  
ve dubitationes five admirationes, donec signum tuba datum machi-  
nas provocat: lente igitur ipse surgit, læta interim canentibus Rusticis  
ad laborem condemnatis. Rex perfecto opere lætus præmia decernit.

## APODOSIS III.

Benignus canit.

*O quam blanda vis amoris  
Obsequendo firmioris,  
Sic trahendo vincimur,  
Sic volentes ducimur.  
Quicquid ipsa terra claudit,  
Quod naturæ leges audit,  
Hoc redegit Charitas  
Sub benignas machinas.*

Politica suis Amicis exponit, quantum tranquilla potestas, & placi-  
cidum velut artificium valeat in Rep. Zitta cum Genio & Angelo sibi  
consecrari vident Obeliscum.

## PARS SECUNDA.

### PROTASIS. I.

Vanitas canit, Echo respondet.

- V. Quæ sylvis habitas, Nymfa o castissima, salve E. salve.  
V. An decus, an requies per tua regna viget? E. viget.  
V. Sed monumenta Ducū firmissima, num morientur? E. morientur  
V. Ac simul in nihilum fulgida saxa cadent? E. cadent.

V. Quæ

- V. *Quæ lex tam rigidas statuit durissima metas?* E. *etas:*  
 V. *Forte quod interitum mobile tempus habet?* E. *habet.*  
 V. *Quod porrò patitur miseranda ruina flabellum* E. *bellum.*  
 V. *Et sic invidia & fata sinistra favent?* E. *fauent.*  
 V. *Quid magis ergo placet, num Regnum vel tua sylva?* E. *sylva.*  
 V. *Hanc igitur, callem si mibi pandis, amo,* E. *amo.*

Mars, Mors, Invidus cum asseclis obeliscum evertunt.

## APODOSIS I.

Zitta, Fama, Seculum Superius & Seculum Præsens, secum ex-pendunt, qvot clari Viri sæpius surrexerint, qvos tamen Mors per-pe-tuo stare noluerit.

## PROTASIS II.

Roma, Comites habens Fastum, Luxum & Plutum sibi gratulatur de Obeliscis in sua Civitate erectis.

Chorus succinit

*O quam lata solvit mundus  
nunc epinicia,  
Quando fertur tam jucundus  
Splendor ad æthera.  
Ecce stant Ægyptiorum  
ludicra somnia,  
Vis ut crescat Romanorum  
Secla per omnia*

## APODOSIS. II.

Zitta Comites habens Potentem, Sperantem, Constantem, Piùm, Sedulum, gaudet ereptis beatà morte Patribus subinde novos surroga-ri, æqvè probatos

Chorus lætis modulis ita consentit.

*Zitta gaude, nam Senatus  
Est cum laude ter beatus,  
Dum Patres Consules  
Dant Natos Consules,  
Donec velocibus  
Vivant Nepotibus.  
Zitta gaude, nam Senatus  
Est cum laude ter beatus.*

## PROTASIS III.

Mars suos ad arma vocat, Obeliscos. Romæ constitutos denuò eversurus

Ro-

Roma Fatorum dictatis instru&ta minatur, fore, ut eversa illustris restituantur

### APODOSIS. III.

Zitta sibi promittit similem felicitatis constantiam, Posteritati qvoq; profuturam.

Politica cum Genio & Angelo Potentissimi Electoris Imaginem dono offerunt, dignamq; judicant, qvæ suspendatur ex Obelisco, in Omen felicissimæ Perennitatis.

Ita singuli flexis genibus canunt.

*O fausta pectora, si passim prædicatus,  
Quæ sint Magnalia divina Majestatis.  
Seu primo nascimur benigno Numinе,  
Seu porro pascimur bonorum flumine.*

*Det Conscientiam subinde lætiorem,  
Et sic concordiam connectat arctiorem,  
Sit Verbi pura fax per hanc Lusatiam,  
Ut vita lux & pax ornet Zittaviam.*

*Concedat gratiam Rex optimus præsentem,  
Dum Iesu Copiam promittit affluentem,  
Adsit periculis, ne nos quid obruat,  
Vel hæc malorum vis credentes destruat.*

*O Vivat Patriæ Cor, Spes & Sol, Elector,  
Ac sit Lusatia ter inclitus Protector!  
Sic nostra Civitas sub tanto Præsule  
Cantabit gratias de falso Consule.*

Breviq; tandem Epilogo Politica defungitur.

Delineatum breviter est, quid à primâ nostrâ Juventute expectari debeat. Nunc qvos juvat ab herbescente filiorum aut propinqvorum ætate, omen captare, non pigebit in crastinum ad tertiam pomidianam sui facere copiam. Nos certe vel officiis vel votis paria sumus facturi, P.P. e Gymnasio d. 23. Aug.

M DC LXXXIV.



RO